

LesNeus de 1927, la Colla Vella dels Xiquets de Valls torna a Vilanova

per Xavier Güell

Com és ben sabut, la decadència és el període de la història castellera en que es van perdre progressivament les construccions de nou i vuit pisos i la freqüència de les actuacions. Els anys que s'abracen són els compresos entre 1889 i 1926. És a dir, els entre el de la realització del darrer castell de nou documentat del segle XIX i el de la fundació dels Xiquets de Tarragona i els Nens del Vendrell. Es considera això darrer, perquè aquestes agrupacions influenciarien en un alt grau en la dinamització que experimentaria el món casteller a partir de 1927.

Cenyint-nos en el cas de Vilanova, en aquesta ocasió la nostra intenció serà exemplificar que la vida castellera vilanovina també es va revigoritzar a partir de l'any 1927. En relació a això, hauríem de tenir present que el 1916 havia estat la darrera vegada que s'havia llogat una colla de Xiquets de Valls a Vilanova, mentre que només tenim coneixement de la presència de la colla dels Xiquets de Vilanova durant els anys 1919 i 1920.

Així mateix, sota l'excusa de contextualitzar l'actuació de les Neus de 1927, també serà el nostre parer el presentar altres notícies de les colles val·lenques de l'època.

La decadència de les colles val·lenques

Efectivament, el món casteller va acabar de tocar fons en el transcurs dels anys mil nou-cents vint, i la ciutat de Valls no va ser una excepció. En aquest sentit, trobem que els val·lencs van poder “contemplar dins la ciutat l'actuació de ço que és tant (seu) com els *Xiquets de Valls*,” el

dilluns 25 d'octubre de 1926, dins la programació de la Fira de Santa Úrsula, “després de llarg temps d'abstenció”. En aquella ocasió, “a mig dia reunits davant la Casa de la Ciutat, els *Xiquets de Valls*” van aixecar “els tres de sis, quatre de sis, tres de sis pujat per baix i el pilar de quatre. Tots els castells, especialment el pujat per baix foren aplaudits. En l'últim l'anxaneta pujà al balcó de la Casa de la Ciutat.”¹

Com us haureu adonat, aquesta gasetilla va fer esment que aleshores no era freqüent que els val·lencs actuessin a casa seva. Així mateix, que les construccions alçades llavors només van poder ser de sis pisos -fins i tot va faltar el pilar de cinc-, i que aquestes van ser fetes per una sola colla -ho entenem així, atès que només va pujar un anxaneta en la tanda final de pilars al balcó-.

Arran del baix nivell dels val·lencs per Santa Úrsula, no ens hauria d'estranyar que també es ventilés l'estat d'esmoreïment del món casteller val·lenc a la premsa d'aleshores. El text que alludim és el següent: “La emulación contribuyó eficazmente a que en otro tiempo las *colles* de *castells* levantasen el de *nou*. A que subiesen y bajasen el *pilà de sis* per las escalas de la Seo. A que su nombre diera fama a esta ciudad. Hoy ... El lunes pasado levantaron el *pilà de quatre* y el *tres de sis*. Para esto más vale que se queden en casa. Los más apasionados de este deporte opinan, y nosotros con ellos, que no se les debiera autorizar su salida, sino a condición de levantar el *tres de set*. En cambio, que no se les debieran regatear recursos, si hicieran por lo menos este *castell*.”²

¹*Juventut*, Valls, 30 d'octubre de 1926, pàg. 6.

²*La Crónica de Valls*, Valls, 30 d'octubre de 1926, pàg. 2. D'altra banda, també volem remarcar d'aquesta gasetilla que el seu redactor va realitzar part dels seus comentaris incidint en l'alçada d'estructures formades per tres castellers en la seva base. Ho diem, ja que volem subratllar l'aleshores encara creença que els tresos eren els castells per antonomàsia. De fet, la seva forma arrodonida els atorga un aire de distinció que no es reconeix en els altres tipus de construccions.

Tanmateix, aquest castells de sis acabarien sent els darrers que els Xiquets de Valls aixecarien en molts mesos en pròpia plaça i arreu. Amb tot, els vallencs encara devien considerar els castells com un dels seus trets diferenciadors. Ho creiem així, ja que també sabem que van disposar el seu concurs el migdia del mateix dilluns 25 d'octubre, arran del pas del rei Alfons XIII pel centre de Valls, de camí cap a Poblet. Així doncs, "los xiquets de Valls en tanto levantaron dos castells" en honor del monarca espanyol davant de l'antic Banc de Valls.³

Els castells falten per Sant Joan de 1927

La temporada de 1927 dels castellers vallencs podria resumir-se dient-se que va ser dubitativa. Ho manifestem així, ja que si bé els vallencs van assegurar almenys l'exhibició de construccions de set pisos -el tres i el quatre de set- arreu al llarg d'aquell any, alhora també sabem que les seves actuacions es van cenyir a la darrera part de la temporada, i que aquestes van ser amb prou feina mitja dotzena -Vilanova, l'Arboç, Vilafranca del Penedès, la Pobla de Montornès, Reus i Santa Úrsula⁴-.

Amb tot, una primera notícia de 1927 apuntava en un altre sentit, atès que es va anunciar que es preveia que els Xiquets de Valls anaven a actuar a Madrid "amb ocasió d'unes festes que allí de(vi)en celebrar-se, a les que assistir(i)à l'Orfeó Montblanquí."⁵

Tanmateix, aquest avís no devia passar de ser un bon auguri, ja que, al marge de no poder corroborar si aquesta anada a Madrid es va arribar a produir -tot sembla indicar que no-, en posterioritat va succeir que els castells no foren ni tan sols presents en la festa major de Valls -Sant Joan-. De fet, l'absència dels Xiquets en pròpia plaça per Sant Joan ja s'havia repetit en edicions anteri-

Un quatre de set i un quatre amb l'agulla a Valls, l'any 21

(Foto: Món Casteller)

ors -i encara es reproduiria l'any següent-, tot i les queixes que això va anant suposant, i que arribarien a les planes de la premsa vallenca de torn. Un dels textos que acabem de citar podria ser el següent de Sant Joan de 1927: "En el passament de l'un any a l'altre nostra tradició s'escurza. Notòriament, la de les festes populars. Amb punyiment al cor, ens ho ha palesat de bell nou, la darrera festa major a honor de Sant Joan Baptista. L'anòmala i gairebé absoluta carència actual d'actes tradicionals ens suggereix la sospita que els vallencs, lassos i enfitats de commemorar solemniament la diada del Sant Patró tutelar, tiren cegament cap a desexir-nos del tresor de costums patrimonial, envellit per les centúries. Per mor de la limitació imposada a nostres "Notes" no transcriurem la llista de coses típiques que jueuen soterrades en el gruix de pols de l'oblit, o sota la llosa vergonyosa del malagraïment."⁶

Tot i això, continuem pensant que, d'alguna manera, els vallencs encara seguien considerant els castells com un dels seus trets definidors. Ho entenem

³La Crònica de Valls, Valls, 30 d'octubre de 1926, pàg. 4-5. Acció Comarcal va fer esment de la presència dels castellers amb els termes que segueixen: "Els Xiquets de Valls, també hi eren." Acció Comarcal, Valls, 30 d'octubre de 1926, pàg. 6. La mateixa publicació es va fer ressò que el cost de les actuacions castelleres per Santa Úrsula va ser de 600 pessetes -sumant l'actuació davant del rei Alfons XIII-. Acció Comarcal, Valls, 13 de novembre de 1926, pàg. 6.

⁴No hem comptat alguna de mig improvisada, com la de la revetlla del carrer de la Figuereta de Valls -la nit del 6 d'agost-, o la de la vigília de l'anada a Reus.

⁵Juventut, Valls, 2 d'abril de 1927, pàg. 7.

⁶F. de Vilaclosa, 'L'albada dels castells', Acció Comarcal, Valls, 2 de juliol de 1927, pàg. 1-2.

així, ja que al marge de la seva absència per Sant Joan, també sabem que la notícia del traspàs del casteller Josep Batet i Compte va ser molt ressaltada a la premsa vollenca poques setmanes després de la celebració de la festa major de Valls. En aquest sentit, es va destacar de Josep Batet i Compte que era un “conegut casteller (...), i un dels més populars i estimats dels aficionats als castells”, i que “era en ell una reconeguda especialitat per cap altre actual casteller superada l’èsser un consumat equilibrista ço que feia que son lloc estigués sempre en el punt més compromès del castell”.⁷ Així mateix, que també “los más antiguos *caps de colla* de que se tiene noticia, eran antepasados suyos.”⁸

Les Neus de 1927, per fi una actuació dels Xiquets de Valls

Finalment, i després d’haver-se escolat bona part de l’any, la primera actuació de 1927 dels Xiquets de Valls va poder ser possible arran de la celebració de la festa major de les Neus a Vilanova. És a dir, el primer compromís del 1927 dels vollenca no va arribar fins la primera setmana d’agost. El text del programa de la festa major de Vilanova que va fer referència als castellers va ser el següent: “Jueves, día 4: Al mediodía, gran repique general de campanas y salva de morteretes. A la misma hora, llegada de los tan deseados *Xiquets de Valls*. Por la tarde, salida de los Gigantes y Bailes populares, que, después de saludar a las Autoridades, recorrerán la población, igual que los *Xiquets de Valls*. (...) Viernes, día 5: Gran matinal por los Bailes populares. (...) A las doce, se reunirán en la Plaza de la Constitución todos los Bailes populares, y los *Xiquets de Valls* levantarán sus arriesgadas torres.”⁹

Com haureu pogut llegir, l’actuació dels castellers havia de desenvolupar-se al llarg de dues jornades: durant el dia 5 d’agost, diada de la Mare de Déu de les Neus, i per la tarda de la seva vigília. Els vollenca havien d’arribar al migdia del primer dels dos dies, per recórrer la vila durant aquella tar-

da -la primera de les seves actuacions havia de ser davant de les autoritats municipals-, mentre que l’endemà havien de participar amb d’altres elements en una cercavila a primera hora del matí -la matinal, costum que es conserva en poblacions de la nostra comarca- i a una gran exhibició al migdia davant de la Casa de la Vila -moment en el qual era previst que executessin el millor del seu repertori-

Cròniques de festa major

El *Diario de Villanueva* no es va estendre en massa explicacions, limitant-se a mencionar la participació dels castellers vollenca i la d’un conjunt d’elements de festa major. El text al qual fem referència és el que segueix: “Los bailes populares y los *Xiquets de Valls* recorrieron nuestras calles con el consiguiente acompañamiento de pequeños y grandes, admirando numeroso público las típicas danzas de los primeros y las arriesgada torres de los segundos.”¹⁰

Per la seva part, *La Defensa* va ser una mica més extensa en comentaris, atès que, a més de referenciar la participació castellerca, també va dissertar sobre l’encert de la seva contractació. A saber, el concurs dels castellers va ser un èxit perquè va propiciar que la vila s’imprimís d’un caràcter festiu, car la seva activitat es va desenvolupar lliurement pels carrers, i per tant, perquè no va resultar ser un divertiment que quedés reclòs en la intimitat de les seus de les diferents societats de la vila. El text al qual ens referim és el següent: “Fora del castell de foc, xiquets de Valls, balls populars i gegants que han recorregut els nostres carrers donant una nota de vida de Festa Major, i la tradicional festa religiosa -enguany solemníssima- no hi ha hagut res més que donés la característica de la popular festa. Tot el demás ha quedat reclòs dins de les societats i en els teatres, amb els actes acostumats i ordinaris, però sense cap nota que cridés l’atenció del públic (...) El programa de les festes no ha estat pas motiu de

⁷*Juventut*, Valls, 30 de juliol de 1927, pàg. 6. També se’n va parlar a: *Acció Comarcal*, Valls, 30 de juliol de 1927, pàg. 6..

⁸*La Crónica de Valls*, Valls, 30 de juliol de 1927, pàg. 3.

⁹*Diario de Villanueva y Geltrú*, Vilanova i la Geltrú, 26 de juliol de 1927, pàg. 6.

¹⁰*Diario de Villanueva y Geltrú*, Vilanova i la Geltrú, 9 d’agost de 1927, pàg. 4.

significada atracció pels vilanovins i forasters, sinó que ha resultat migrat, migradíssim, sense cap nota de més que els anys anteriors. Al contrari, hauríem de comentar desfavorablement algunes notes mancades d'oportunitat alguns detalls que l'experiència o la pràctica fa que passin a l'oblid; no per ço hem d'elogiar l'atinada idea de fer venir els típics Xiquets de Valls, i celebrar aquella migdiada tots els balls davant la Casa Gran, tot fent-nos sentir la sentor de la espiritualitat i els ideals nostrats en aixecar els Xiquets les torres i l'espadat, al só de les nostres gralles que ressonen sonores en el fons del cor i en l'horitzó balu de la nostra terra.”¹¹ Així mateix, a *La Defensa* també es va subratllar que es respectés la vessant religiosa i, ahora, vilanovina de la festa, destacant-se que això va ser possible, per exemple, pel fet que es va disposar que els castellers -i altres grups tradicionals- encapçalessin la processó de la tarda de les Neus. En aquest sentit, el cronista va destacar el paper simbòlic dels dos pilars simultanis enlairats pels Xiquets de Valls -amb l'ajut de vilanovins¹²- en l'entrada dels elements religiosos del seguici a l'interior del temple -per la portalada de Sant Antoni-. El text al qual al·ludim és el següent: “i els balls populars i els gegants amb les gralles, donant una nota típica, auriolant aquell acte d'una sentor religiosa vilanovina. I en arribar a la Plaça de San Anton, els balls, gegants i els dos espadats dels Xiquets de Valls i munió de vilanovins formaren cordó per entre el qual passaven els gonfarons, congregants, clergues i tabernacle de la Verge, la nostra Patrona, a la qui demanem beneeixi ubèrrimament les nostres vinyes i la nostra vila.”¹³

Finalment, una última ressenya l'hem trobat en el vilafranquí *Panadés Republicano*, on J. Valero i Ribas, entusiasta de la cultura tradicional, va fer una descripció sucosa d'alguns dels elements tradicionals que van concórrer als seguicis de les Neus de 1927. El text al qual fem referència és el següent: “Vilanova, aquest any de gracia, també ha ingressat en el cor dels nostres. Després d'uns quants anys en els que la seva Festa Major callava i delia i era

Dos quatres de set a Valls per les dues colles de Xiquets (Foto: Món Casteller)

solsament plena de record d'altres temps millors, la Mare de Deu de les Neus ha sentit i ha gosat altra volta de les gralles animadores, dels cops rimats dels incansables i ardots bastoners que són moguts per aquelles tonades vilanovines tan interessants i delicioses, ha vist la represa de l'afició del poble, suara adormit i despertat alegrament al contemplar altra volta pels carrers de la vila els alts castells de set i personals pilans de cinc, que al esguardar-los i sentir-los s'ha adonat novament que, el fer castells també era una cosa ben seva. I per a no ésser menys, també han sortit a respirar i a fer glatir a la gent menuda, aquella mulassa tan plena de seny i aquells gegants tan bellugadissos que l'any passat foren els nostres estimats hostes i que'ls vilanovins ja no en volien fer cas i els tenien arreconats, empolsats i tancats amb pany i clau sota el pes del seu alt campanar de pedra.”¹⁴

Com us haureu pogut adonar, la lectura d'aquesta

¹¹'La Festa Major', *La Defensa*, Vilanova i la Geltrú, 13 d'agost de 1927, pàg. 1.

¹²La plantilla valenca a Vilanova la van compondre una “quarentena de castellers”, i per tant, creiem que es va haver de comptar amb el concurs d'elements locals a l'hora d'executar els valencs les seves construccions. *Acció Comarcal*, Valls, 6 d'agost de 1927, pàg. 6.

¹³'Religioses', *La Defensa*, Vilanova i la Geltrú, 13 d'agost de 1927, pàg. 3.

¹⁴J. Valero i Ribas, 'Les festes majors penedesenques', *Panadés Republicano*, Vilafranca del Penedès, 30 d'agost de 1927, pàg. 3-4.

crònica ens pot fer deduir el tipus de construccions que es van alçar a Vilanova llavors, atès que es va fer menció que es van completar “els alts castells de set i personals pilans de cinc”. Indefugiblement, diversos pilars de cinc van ser executats a Vilanova aleshores, mentre que el comentari “els alts castells de set” devia referir-se al tres i al quatre de set, ja que van ser les màximes construccions que els Xiquets de Valls van poder exhibir arreu aquella temporada. A més, també podríem sumar algunes construccions menors, com la torre de sis o el tres de sis aixecat per sota, que els vallencs van executar amb mestratge en la resta d’actuacions de 1927.

Així mateix, també volem destacar d’aquest text el fet que dona a entendre que feia alguns anys que no s’havien organitzat següents festius tan concorreguts a Vilanova. En aquest sentit, l’autor va destacar i enumerar la participació dels bastoners locals, els gegants, la mulassa i els castellers. Consultada la comptabilitat d’aquella festivitat, aquesta ens corrobora el concurs dels Xiquets de Valls, ja que certifica que aquests van rebre 350 pessetes per actuar a Vilanova de mans de Joan Mestres i Tort, el mateix cinc d’agost. Al mateix Joan Mestres també se li abonarien 100 pessetes més, cinc dies més tard, suposem, a compte de despeses d’allotjament i estada dels castellers. Altres rebuts de la festa fan esment a la participació del ball de bastons -mitjançant un rebut signat per Josep Lleó “Camarat”, cap de colla-, del ball de pastorets -segons rebut de Josep Bajes-, i dels gegants i nans -segons rebut de Francesc Puig, campaner de Vilanova-. Dels capsgrossos, a més, també es faria saber que eren els del Redós de Sant Josep i Sant Pere, de Sant Pere de Ribes.¹⁵

La colla unificada a Vilanova

A vigília de l’anada dels vallencs a Vilanova, el

conjunt de les publicacions vallenques van publicar la notícia de la fusió de les dues colles de Xiquets de Valls. La redacció de *La Crònica de Valls* va ser la primera en creure-ho així, i a continuació la resta de setmanaris vallenques van reproduir la nova. La nota de *La Crònica de Valls* que hem acabat d’al·ludir és la següent: “Y ya que hablamos de los *castells*, hemos de consignar con satisfacción el hecho de haberse refundido las dos *collas* existente. Es la única manera de que puedan hacer algo, y conservar por lo menos su buen nombre, en espera de circunstancias que favorezcan su restauración. En la semana próxima actuarán los nuestros *Xiquets* en Villanueva y Geltrú, donde hacia 15 años que no habían estado. Y por otra parte podemos anticipar que en los próximos presupuestos municipales, se consignará una cantidad para subvencionar dicho deporte, cosa que ha de aplaudir toda la población.”¹⁶

Com haureu pogut llegir, aquesta gasetilla va deixar ben clar que es tractava de la fusió de “les dues Colles fins (llavors) existents conegudes per *Nova* i *Vella*” i que l’agrupació naixent rebia el nom de “Colla de Castellers vallenques”,¹⁷ és a dir, Colla dels Xiquets de Valls. Així mateix, que l’estrena de la nova formació anava a ser a Vilanova. A saber, “després de la recent fusió de les dues colles”, la nova formació anava a “aixecar els primers castells i espadats en l’esmentada població”,¹⁸ on feia molts anys que no hi concorrien els castellers vallenques. Tota la premsa vallenga es va expressar repetidament en termes similars.¹⁹ Així mateix, aquesta idea ha estat acceptada i reproduïda en múltiples treballs històrics. De fet, la colla vallenga que va actuar a partir d’aleshores no va lluir la denominació “Vella” o “Nova”, sinó tan sols la de “Colla dels Xiquets de Valls”.

Tot i això, des de l’actual Colla Vella dels Xiquets de Valls s’ha anat defensant -d’acord a fons orals-

¹⁵Lligall de Comptes de la Festa Major de Vilanova de 1927, Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú. Els nans devien ser els quatre que, adquirits per subscripció popular, van ser donats a aquest establiment benèfic ribetà per la festa major de Sant Pere de 1916. *Castell de Ribas*, Sant Pere de Ribes, 22 de juny de 1916, pàg. 4.

¹⁶*La Crònica de Valls*, Valls, 30 de juliol de 1927, pàg. 3.

¹⁷*Juventut*, Valls, 6 d’agost de 1927, pàg. 7.

¹⁸*Acció Comarcal* Valls, 6 d’agost de 1927, pàg. 6.

¹⁹*Acció Comarcal* Valls, 6 d’agost de 1927, pàg. 5. *La Crònica de Valls*, Valls, 6 d’agost de 1927, pàg. 3.

que una fusió com a tal no es va arribar a produir llavors, sinó que el que va succeir veritablement va ser que la Colla Nova es va desfer i que alguns dels seus membres es van incorporar a la Colla Vella, mentre la Colla Nova va faltar a plaça. El text al qual hem al·ludit és el següent, que hem extret d'una entrevista feta a Albert Parés i Batalla, *Esbert de Parés*, casteller de la Colla Vella d'aleshores: "Al-

Un castell per sota al fons i una llenya de torre de sis a Valls l'any 1930

(Foto: Món Casteller)

guns, o bastants (ja que és difícil de valorar) castellers d'aquella Colla de l'Escolà vingueren a la Vella i s'hi integraren a l'any vint-i-set, per diferents motius; uns perquè els agradava fer castells, els altres per vallenquisme i no volien que Valls pogués arribar a quedar endarrera enfront de les colles forànies del Vendrell i Tarragona, en fi foren diversos els motius."²⁰El mateix testimoni va afegir en la mateixa entrevista que "hi ha d'altres, de persones vives,

que recorden això i jo mateix puc donar tota una sèrie de noms de castellers que feren aquest canvi i que després es traspassaren de nou quan la Colla Nova sortí a l'any vint-i-nou."

El nostre parer

Avui dia, nosaltres compartim el criteri argumentat per la Colla Vella, ja que, a més de la coneixença dels seus testimonis, creiem que hem trobat diversos documents que podrien certificar la inactivitat de la Colla Nova durant els anys 1927, 1928 i 1929.

En primer lloc, podríem argumentar el fet que des de la Colla Vella es va considerar el 1933 que la plaça de Vilanova era seva des de feia vuit anys. Això va venir arran que la Colla Vella no va ser contractada llavors a Vilanova per la Comissió de Festa Major, i si en canvi la Colla Nova en el seu lloc -per causes que ara no venen al cas d'explicar-. El text al qual fem menció diu el següent: "En trobar-se la colla vella que després de vuit anys seguits d'actuar a Vilanova enguany hi anés la nova, volgué esbrinar les causes (...)." ²¹ De fet, la refundada Colla Nova ja havia intentat ser contractada a Vilanova per primer cop per les Neus de 1931, cosa que "no va poguer esser per aver contret (la Comissió de Festa Major) compromís abans amb els (seus) rivals."²² Amb tot, el que hauríem de comentar -i que ens podria fer desestimar aquest testimoni- és que l'any 1933 només feia sis anys que castellers vallencs actuaven amb continuïtat de nou a Vilanova, i a més, que tampoc no sabem de cap notícia que ens confirmi si ho van fer també els anys 1928 i 1929. Així doncs, és només admès per tothom que la Colla Vella va actuar a Vilanova en aquell període durant els anys 1930, 1931 i 1932. No obstant això, també podríem presentar en la nostra defensa el fet que el Ramon Tondo, *Gravat de Rabassó*, cap de la Colla Vella

²⁰ 'Quan para la gralla', *La Veu de la Colla Vella*, Valls, octubre de 1983, pàg. 15.

²¹ Ramon Tondo, fill. 'Sr. Articulista R.H.', *El Temps*, Valls, 5 d'agost de 1933, pàg. 2. *La Crònica de Valls*, Valls, 5 d'agost de 1933, pàg. 3. *Treball*, Valls, 12 d'agost de 1933, pàg. 4. Responent l'escrit: R.H. 'Coses dels Castells', *Treball*, Valls, 29 de juliol de 1933, pàg. 2. Podria tractar-se del fill del *Gravat de Rabassó*. O també del mateix *Gravat de Rabassó*, atès que l'afegit "fill" podria ser que es devia referir que era el fill de l'antic cap de colla, és a dir, el fill de l'*Isidre de Rabassó*.

²² Lligall de Comptes de la Festa Major de Vilanova de 1932, Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú.

d'aleshores, va subratllar que la seva agrupació havia estat la única de les dues vallenques que no s'havia rendit davant d'infortunis.

La seva afirmació va aparèixer reproduïda el 13 de febrer de 1934 en la publicació barcelonina l'Opinió. El text al qual fem referència és el que segueix: "a Valls mateix, hi ha dues colles. La Colla Nova i la Colla Vella, que jo dirigeixo. Totes dues són bones, és clar. La meua, però, com el seu nom indica, és la tradicional i ha subsistit a desgrat de les adversitats i de les hores crítiques."²³ En relació a això, creiem que el Ramon Tondo devia referir-se a que la seva colla, entre d'altres coses, no havia estat inactiva en un període recent, cosa que, en contraposició, no havia succeït amb l'altra colla vallenca.

De fet, creiem que seria alguna de les coses que el *Gravat de Rabassó* podria haver presumir amb orgull el 1934 davant dels de la Colla Nova, intentant contrarestar la trajectòria ascendent que els seus rivals havien encarrilat des de l'any passat. Finalment, un text més fefaent el trobem en el d'un membre de la Colla Nova que va relativitzar el triomf de la Colla Vella en el Concurs de Tarragona de 1932, entre d'altres qüestions, pel fet que la Colla Nova feia poc que s'havia reorganitzat. El text al qual fem menció diu el següent: "La colla Nova dona les gràcies a tot el poble vallenc, per haver contribuït amb el màxim esforç donant un exemple del patriotes que som quan es tracta d'una cosa de dins de casa nostra, com som els Castells.

I per acabar, volem fer avinent que aquesta colla tan sols fa dos anys que actua i que la Vella en fa set; així és que nosaltres seguirem el camí fins arribar al triomf."²⁴ És a dir, que segons l'autor, la plantilla de la Colla Nova de l'any 1932 no va poder estar tan bregada com la de la Colla Vella, arran que la seva activitat s'havia iniciat feia només dos anys. Per la seva part, l'expressió "la Vella en f(eia)

set", devia basar-se en el fet que els de la Colla Vella no havien ininterromput la seva activitat el 1926 -l'any que se sap que es va desfer la Nova-

De fet, el vendrellenc Pere Ferrando ha interpretat que aquests "dos anys" devien referir-se als que feia que Ramon Barrufet i Fàbregas, *Blanco*, s'havia fet càrrec de la direcció de la Colla Nova -des de finals de l'estiu de 1930-.²⁵ Com bé assenyala el Pere Ferrando, la Colla Nova va iniciar a partir d'aleshores un període d'èxits basat, entre altres coses, en una regeneració de l'agrupació. En relació a això, ara entendríem els comentaris de la crònica de l'actuació de la Nova, al carrer de la Cort de Valls, el 29 de juliol de 1930, ja que van fer esment a la joventut i inexperiència dels components de la Colla Nova, però als qui alhora també s'augurava "un esplèndid futur".²⁶ En anterioritat a això -a partir de la seva reorganització l'estiu de 1929-, la Colla Nova havia manifestat "el defecte de tenir masses dirigents i menys disciplina."²⁷

Així mateix, també contextualitzaríem les repetides mencions a la veterania dels troncs de la Colla Vella del mateix període.²⁸ La veterania dels troncs no acostuma ser freqüent arran d'haver pujat ininterrompudament els mateixos elements durant molts anys ... des d'almenys 1926 ...

Per acabar

Vilanova és una de les places amb més arrelada tradició castellera. No obstant això, a Vilanova, com arreu, també es va produir un esmoreïment de l'activitat castellera entre els anys 1889 i 1927, període que tots coneixem com el de la decadència. Afortunadament, a Vilanova i la Geltrú es va tornar a comptar amb freqüents actuacions castelleres a partir de 1927, seguint-se una tònica general de recuperació.

²³Pere Ferrando i Romeu, 'Localitzada una entrevista al cap de colla de la "Vella" de Valls del 1934,' *L'Hora del Garraf-El 3 de vuit*, Vilanova i la Geltrú, 27 de desembre de 1996, Bloc VII.

²⁴Joan Rovira, 'Els castellers a la plaça de braus,' *Lluita*, Valls, 15 d'octubre de 1932, pàg. 1.

²⁵Pere Ferrando i Romeu, 'La dualitat de les colles de Valls: els noms i els caps de colla', *El Patí*, Valls, 14 de maig de 1998k, pàg. 47.

²⁶*Joventut*, Valls, 30 de juliol de 1930, pàg. 6.

²⁷*Joventut*, Valls, 25 de juny de 1930, pàg. 2.

²⁸*Foc Nou*, Valls, desembre de 1984, pàg. 10.

La colla que va revitalitzar el món casteller vilanoví d'entre 1927 i 1932 va ser la Colla Vella dels Xiquets Valls. Ho diem, ja que fins i tot som del parer que aquesta agrupació val·lenca va ser la que va actuar Vilanova el 1927, i no pas una Colla Unificada de Xiquets de Valls, tal molts autors han anat sostenint. És més, som de l'opinió que la única colla val·lenca que va actuar arreu els anys 1927, 1928 i 1929 va ser la del *Gravat de Rabassó*. Això sí, comptant amb el concurs d'elements provinents de la Nova, agrupació que s'havia desfet recentment llavors. La plantilla de l'aleshores Colla Vella no devia ser massa numerosa, malgrat que s'havia reforçat amb els nouvinguts de la Nova.

De fet, som del parer que això devia fer que destaqués la concurrència d'aquests darrers en el si de la Colla Vella, cosa que ajudaria a creure als periodistes, i a molta gent, que les dues colles val·lenques, tradicionalment antagòniques, s'havien ajuntat. A més, també som de l'opinió que el context de la decadència i la fundació de colles fora de Valls devien facilitar l'extensió de la idea errònia que els castellers val·lencs havien fet un front comú l'estiu de 1927 per mantenir la seva supremacia tradicional en els castells.

Finalment, també volem comentar que la Colla Vella potser no va rebre l'adjectivització de "Vella" durant el trienni comprès entre 1927 i 1929, atès que es devia considerar la denominació innecessària, en faltar la seva rival tradicional a plaça. Així mateix, potser això darrer també es va produir arran de que les exhibicions castelleres van acabar sent relativitzades durant la decadència. És a dir, perquè les actuacions dels darrers anys de la decadència van acabar per no provocar la passió que havien generat en períodes d'auge anteriors -o que

*Les colles de Valls l'any 1930
(Foto: Món Casteller)*

tornarien a suscitar a partir dels anys mil nou-cents trenta-. De fet, aleshores es devia creure que no calia reivindicar l'autoria de les construccions, atès que els pocs castells alçats eren amb prou feina de sis pisos.
